

Proslov

v Haymarket divadle v Chicagu při zahájení pohostinských her Ludvíkovy společnosti, sepaný panem B. Bittnerem a přednesený paní Ludvíkovou.

Šel jsem do divadla, ty chabré ty šel jsem, jak k těm lidem přišel... Ty jsi Bittner, ne ostatní... Ty jsi Bittner, ne ostatní... Ty jsi Bittner, ne ostatní...

A hle, ten prázdný stůl... Ten stůl je prázdný, ten stůl je prázdný... Ten stůl je prázdný, ten stůl je prázdný...

Šel jsem do divadla, ty chabré ty šel jsem, jak k těm lidem přišel... Ty jsi Bittner, ne ostatní... Ty jsi Bittner, ne ostatní...

Šel jsem do divadla, ty chabré ty šel jsem, jak k těm lidem přišel... Ty jsi Bittner, ne ostatní... Ty jsi Bittner, ne ostatní...

Šel jsem do divadla, ty chabré ty šel jsem, jak k těm lidem přišel... Ty jsi Bittner, ne ostatní... Ty jsi Bittner, ne ostatní...

Šel jsem do divadla, ty chabré ty šel jsem, jak k těm lidem přišel... Ty jsi Bittner, ne ostatní... Ty jsi Bittner, ne ostatní...

Šel jsem do divadla, ty chabré ty šel jsem, jak k těm lidem přišel... Ty jsi Bittner, ne ostatní... Ty jsi Bittner, ne ostatní...

Ze starých vlastí.

(Původní zprávy o staré domovině z nejlepšíh pramenů.)

Ať žijí punktace! Toto heslo hlalo dnes německými listy a my píšce první dopis svůj listu vašemu, upřímně litujeme, že musíme jej začít látkou tak otřepanou, až mrzutou.

A přece není pomoci. "Punktace" chvějí dnes opět mysl českého lidu, punktace pění českou krev. Navzdor všemu pánfán Staročechů, že jsou punktace mrtvy, navzdor všemu járotu tisku mladočeského, že jsou punktace pochovány, navzdor lkání německému, že punktace klesly v propast nepaměti — punktace žijí a jasný list váš, jediný "Pokrok Západu" byl správně informován, když svou dobou psal, že vláda, pokouševš se několikrát o provedení punktace všelijakými klíčkami, od nich neupustí, ale že počne je prosazovat v nové variaci. ... Toto předpověď se na vlas splnilo.

Poslanci sněmu království českého, když zasedli letos poprvé ke svým stolům ve sněmovně zemské, našli tu již tištěné předlohy vládní, jimiž trhá se země česká v obvody německé a české. Jedná se sice jen o soudní obvody a o jeden (v Trutnově) kraj, ale věc není malichernou. Věc je zásadou, která na přístě má se provádět i jinde a podle této tak silbené trhač akce mají být Čechy záhy celé rozděleny ve dvě části, totiž v německou a českou. V německé části buď prý úřední jazyk pouze německý, v české vedle českého opět německý!

Předloh těchto uštěřila vláda sněmu haldy. — Sněm království českého sešel se poprvé 7. dubna. Mimo rozpočet, který v rozpočtové komisi ihned začal se projednávat, vrhl se sněm na vládní předlohy.

Vláda, jak známo, rozdělila svou dobou okrsky v Teplici a v Honech cestou administrativní. Rozdělení to způsobilo veliký v Čechách hluk a stvořilo také obžalobu ministra Schönborna.

Bouří v Čechách a obžalobou ministrovou byla vláda sražena. Přestala na rozdělení, ale neprovedla jej. Nemohla. Rozdělení vyžadovalo peněz, a ty povoliti mohl jen sněm.

Vláda čekala rok. Nyní doufala, že se české mysl ukonejšily a hledí vtáhnouti punktace do sněmu, ne co punktace, ale co vládní předlohy, opřít se o naléhavou potřebu lidu!

Ale punktace mají Kainovo znamení.

Čeští poslanci neočekávali od těch ustavičných cest Riegrových do Vídne a od toho stálého konferování Thunova se šlechtou a s Taaflem pranic dobrého a neklamali se.

Tyto tajné konference zrodily nyní vládní předlohy o roztrhání české vlasti.

Je v nich znáti staročeský strach; neboť tyto zajisté ústy Riegrovými pro bůh prosili, aby jen ve formě punktace už nic sněmu se nepředkládalo; a je v nich znáti klíčku zahrnutou šlechtou, která vyslovila se jednou pro odložení punktace, nechťela a nemohla se nyní pro ně zasazovati.

Vláda vyhověla oběma výněm spojencům a nepředložila punktace, užržel — z potřeby a z přání lidu (prý!) vzniklé předlohy o rozdělení kraje královéhradeckého a zřízení německého kraje trutnovského; mimo to o rozdělení některých soudních českých okresů a z těchto zřízením nových německých. ...

Komedie, v níž se o těchto předlohách počalo jednati, začala jako hra s pimpraty. Dávno k nátlaku vlády smluvená šlechta, Staročesi a Němci stavěli se nevíničky.

Vstali hrabě Bukvoj a učinil návrh, aby se předlohy svěřily komisi pro záležitosti obecní a okresní (jakoby nebylo komise vyrovnávací nikdy na světě), vstal starý Rieger a k hanbě své a strany svojí projevoval svůj s tím souhlas, a vstal i Plener, vůdce Němců, a dokazoval, že Němci jsou jest jedno, která komise jim dá to, co chtějí, jen když to dostanou, a proto prý budou hlasovat také pro návrh Bukvojův. ...

Jak vzácná to svornost! Nezavání smluvením? Hle, ty naše Staročechy! Co den vezmete do ruky jejich listy a dočtete se v nich spousty nadávek Mladočechům proto, že prý jsou spojenci Němců, že jim pracují do rukou, ač tito poctivci věru nečiní nic jiného než to, že Němci podráždí nohy. Děkají toho zápas Němců o nadvládu na říšské radě.

Ale co dělají Staročesi, co dělá šlechta? To jsou spojenci Němců, spojenci železně vytrvalí, které ani volby březnové nedovedly napravit, kteří přes své smetení nadále se s Němci punktují a za nimi nyní lezou až do Vídne.

Ovšem Mladočeši, na sněmu počtem 54 zastoupení, nedali se krokodíli svorností smluvených stran zmýlit. Činili návrh, aby předlohy vládní byly odkázány komisi vyrovnávací.

Řeknete, toť také chyba! Nikoli, toť tah. Pro vyrovnání nesměl hlasovati pro dané slovo ani jeden šlechtic, ani jeden Staročech, a proto ve vyrovnávací komisi bylo by se přešlo beze všeho přes vládní předlohy k dennímu pořádku. Ani referentu by se byly nedostaly a to vlastně jest u těchto předloh nejdelší cesta.

Vláda jest totiž povinna v oboru rozdělování okresů vyžádati si dobrozdání sněmu. Ale v základních zákonech o tom nepraví se, jaké toto dobrozdání má být, zda kladné,

či záporné, tam táká se jen, že být má. Je-li se tedy také nyní vláde pouze o to, aby o svých nových předlohách, které nejsou nic jiného než část punktace, dostala sněmovní dobrozdání.

Jaké, toť jí lhotejno. Kdyby díle návrhu mladočeského bývaly přilily vládní punktace předlohy do komise vyrovnávací, byly by tím uznány správné, co část punktace a ve vyrovnávací komisi by se o nich přešlo k dennímu pořádku, aniž se dostaly do rukou referentu. Vláda by dobrozdání tedy žádného nedostala. Bohužel, návrh mladočeský padl.

Šlechta, Staročesi a Němci přidělili vládní předlohy komisi pro záležitosti obecní a okresní.

Mladočeši rozhorlení marně Staročechy zapřísáhali, aby toho nečinili. Starý Rieger vstal proti nim a hřeše na své státi, hřeše na svou minulost, snížil se tak hluboko, že stařec přisahal, že nevěděl, kdepíše punktace, čím se tyto stanou. Volal dále, že Staročesi a šlechta zřetenu nadále proti punktacím a sliboval hory doly. ... Leč druhý den komise pro záležitosti obecní a okresní přijala návrh úhlavního Čechů nepřítel Plenera a svěřila vládní předlohy pomocí šlechty, o níž Rieger tak přisahal, referentovi, Čechozroutu — dr. Lieppertovi!

Tím, že předlohy dostaly se referentu, dostane vláda dobrozdání (třebas záporné, toť jí jedno) a na základě dobrého zdání předlohy uskuteční, Čechy tedy začne trhat.

Když druhý referent váš napsal, že osud punktací ležeti bude v rukách šlechty — psal velikou pravdu u velké věci politických znalosti.

Pravda stala se skutkem. Vše, co nyní o punktacích bude následovati, přijeti či zamítnutí předloh — nemá více ceny. Referent podá dobrozdání, toť se ví, že přiznivé, a byt sněm k tomu se nepřidal, byt vyslovil se i opačně, mlčení nemůže a nebude, a ať řekne "ano" či "ne", dobrozdání bude dáno.

Zásluha tohoto skutku náležet celá šlechtě, která tím posunula se o mnoho blíž ku své politické smrti. ...

Mimo vládní předlohy a mimo rozpočet sněm českého království mnoho nedělá. Vyřizuje pouze důležitá, nejněžnější otázky a k těm a k celkovému výsledku sněmovní činnosti se ještě vrátíme i v podrobnostech, zejména v odpovědích ministrodřitelových na některé velezajímavé interpelace a dotazy.

Nechceme trhati celku a vyčkáme tedy napřed výsledků a budeme potom referovati ne dle svých domněnek, ale dle skutečnosti.

Zatím jenom dodáváme, že v Čechách jest vše nespokojeno, pobouřeno.

Ohlas tohoto nespokojenství pronikl i do Francie a tamnějším konservativní žurnál "Journal des Débats", který dříve byl z Vídne o Česích jen vládu informován, zásluhou pravdy a statečnosti české povolil rubriky své též hlasu skutečnosti a píše doslova:

"Stará povídačka o hraběti Taafovi, vznášejícím se nad stranami a přejícím si jen volného vývoje různých národností této říše, byla definitivně vyvrácena skvělou kampaní delegace české, tak statečně podporované Slovinci a dalmatskými Slovany. Dnes ani cizí pozorovatel nemůže o tom pochybovati, že tato vláda je zrovna tak poněmčující a centralistická, jako její předchůdkyně. Potom ale jest opravdu těžko z dálek porozuměti, proč německá levice nevrhá se otevřeně v náruč hraběte Taafa a neprohláší se upřímně za vládní. Zde však vysvětlím. Dojista p. Plener a jeho přátelé v parlamentu, kteří zastupují ponejvíce německé okresy v Čechách, znají příliš dobře životní stlu

národa českého, aby doporučovali používání prostředků příliš násilných a příliš unáhlených v postupu poněmčování a spokojili by se raději s volnějším a upatrnějším, ale stálejším a jistějším postupováním vlády Taafovy. Ale za těmito opatřeními muži nejsou jejich voličové.

Nuže, za dob, kdy německá levice ještě nechápala, že hr. Taaffe jest vlastně její a kdy všemi prostředky proti němu bojovala, tu všemožně se vynasnažila, aby v oněch končinách Čech, které sousedí s Německem, které ale na vzdor tomu až dosud pokojně žily, vzbouřila nejfanatictější nacionalismus německý. Toto úsilí potkalo se se zdarem a nesmířitelní Němci z Liberce nesnídli o ničem jiném než o úplném zničení slovanské většiny země a dojísta též o brzkém přivlčení k Německu. Voličům tohoto temperamentu je nesenáno kázati o diplomatické trpělivosti a touto nesmířitelností jeho voličů, kteří až příliš věrně sledují jeho dřívější příkazy, vysvětluje se zdržlivost Plenerova. Pak už nelze se diviti, že ani vůdce německé levice neodvažují se prohlásiti se za uspokojené.

V jedné z nejnámennitějších řečí tohoto zasedání mohl právem říci český poslanec dr. Edv. Štegr, že v Rakousku už jsou jen sami nespokojenci: "Tento stát, určený k tomu, býti federací autonomních národů," prohlásil řečnick, "byl zaslepeností vládnoucích a nátlakem ciziny proměněn v žalář, kde každý uvězněný nenávidí i společně pojmenovaný Rakušana, jež jako vězenský šat jest mu vnučováno."

Takovýto rozvrat, hlásaný přímo a parlamentární tribuny, mohl arci mocně dotknouti se vládnoucích kruhů, a vše to, co se vypravovalo o cestě císařově do Švýcarska, zdá se pak býti až příliš snadno pochopitelným.

Po tolika letech počíná se uznávati, že centralistická vláda nedá se už dlouho udržeti, že vnitřní otázky rakouské nedojdou klidu, pokud nejprve vrácena nebude Čechům jejich úplná autonomie, a že Čechy se toho domáhají právem úplné rovnomy onomu, které vyneslo Uhrám dualismus.

Není nikomu tajemstvím, že rozhodující kruhy přes veskeré utěšování trpce si stěžují na celý ten nynější politický stav a že kloube k němu, snad lépe že by bylo světiti vše ruce mladší a možná že šťastnější. Tím se vysvětlují nářážky na to, co nazývá se "Malý dvůr". Jménem tím se označuje skupina mladých členů staré šlechty české, která je hrda na to, že požívá přízně a důvěry arcivévodvy Ferdinanda d'Este, dědice trůnu, a která si lichotí, že jeho už dosti silný odpor proti nynějšímu stavu věcí se přestruje. (O tom jsme již psali.)

Velká cesta kolem světa, na které ostatně princ provázen jedním z svých důvěrníků, jest prý výmyslem této skupiny a byla prý podniknuta jen vůči naléhání maďarské šlechty, která úsilovně domáhala se dalšího pobytu prince v Uhrách, aby se mohl obeznámiti s jazykem maďarským, hlavně ale aby mohl tam býti získán pro nadvládu maďarskou. Aniž bychom chtěli přeceňovati dosah těchto symptomů, jest přece dovoleno viděti příznaky neodvratných událostí."

Tak píše doslova francouzský, vědnou vládu dosud inspirovaný list a my zúmýslně jej citujeme, aby i ti, kdo by hledali v našich řádkách stínu předpojatosti, uvěřili konečně cele a dokonale, že tyto proudy vládní a s nimi spřezané staročeské i šlechtické, ty že jsou shnilé, a že jediná úspěšná česká práce jest a musí být hnilobu podrazit a nahradit novým, pevným, zdravým kmenem. Ne v oddanosti této vládě ležet zdar, ale v její poráž

ce a proto jedině správné he Čechů musí být "Opposice". A toto heslo stkví se na prapě mladočeském.

Pravda vítězí! Nebyla snad dosud více šlapána v Irsku, a hle, Irové budou svobodni; nebyla snad hnasnější počínována než v Šelsku vládaři, kteří volby zfalšovali, jen aby měli své většinu, a hle — mladý král právě klivdov tou do nebe volající jak osvobodit svůj národ, zbavit jej vlády násilníků a najít se vládu sám.

Pravda zvítězí i u nás. Jen se sbližujme, očistujme a silujme. ... Z běžných událostí zaznamenáme dnes jen ty, které vlekou se nás již dále a k jejich porozumění sluší výklad.

Bouře antisemitické čili protizidovské v Čechách se rozmáhá. Zavinil je žid sám. Čeští vysávají jako pijavice lid, ba okradají ponejvíce chudiny. Žid, jenž otec prodával hadry, je dnes milionářem. Bohatství nenabyl na bídě se aniž výhrou, ale odtrátním lidu nejvíce chudiny. Co statků, co úbochodů, co existenci kleslo v tenasytný jecen židovské spekulace. Však znáte to.

Žid chce peníze, nezná milosrdce, ství život "goima" je mu život psa. Zničí jej. Ký div, že lid čtě tyto spáry a vida, jak jeho a vůbec národní majetek mizí v ruce židovské, ký div, že lid se bouří, židů nenávidí, je pronásleduje.

A čeští židé, ač z českých peněz žijí a bohatnou, nejsou Čechy; naopak oni vydržují svými penězi Schulverein a jeho školy, oni podporují a drží Handwerkerverein německé kasino, oni staví se všude v bok německým nacionalům.

Proto tím více jsou nenáviděni. A přidruží-li se k nenávisti malicherná třebas příčina, jako nedávno v Kolně, vzroste nenávisť v bouři, která pamatuje nás na doby Rudolfový, kdy bouře protizidovské a heslo: "Vzhůru na židy!" bylo deťní udalostí.

V Kolně zmizela služka, která sloužila u žida. Protože proskočila pověst, že prý židě křesťany vraždí a co obět svému Hospodinu občutě vznikla domněnka, že i služka zmeřlá byla podobnou obětí a z toho vznikla bouře, která židy ztýrala, že bylo potřeba k jejímu omezení voška po kolik dní. ...

Bouře z Kolna zanesly se i do sousedních měst. Litujeme takýchto kroků. V Kolně služka utopila sama, židě byli v této vinní.

Ale měli by si vzíti z věci naučení a ustáti v nekalých svých ámejdece zejména pak v protičeském konání. Jsouť sice i mezi židy vlastenímjenujeme tu pražský "Ortomie" pak šlechtetná a obětavé české židě americké, kteří opravdu pochopí úkol svůj a s českým lidem v jedctví. Ale tyto snaživci musí dopotěžce zápasiti a marně se svými věrci, z nichž většina nechce o čem am slyšeti.

Přejeme vlasteneckým židovským pionérům zdaru nejlepšího. V nás nedějí. Nás dělí něco jiného, jejich souvěrci, a přestane-li to, budeme v jedno klidně podle žití. Zatím při ví účtě k poctivě a českým židům nelze se diviti antisemitickému, neboť po více stonásob nám židě ubližují prospívají.

Než doufejme v nápravu. Hnutí sociální mohutní v Cecl rovněž, ba roste úzasně. Není o Dělňk v Čechách, budiž to žalováno, je podnes považováno skoro politického, smí jen pracovat za chléb a za Rakousko umírbuji. A nejen dělník, ale vš